BRĪVAIS LATVIETIS

FREE LATVIAN

Svešumā vienoti Latvijai!

No. 5 — 15. AUGUSTĀ — 1948

Sūtnis Dr. A. Bīlmanis GULDĪTS ZEMES KLĒPĪ

Latvijas sūtnis Vasingtonā Dr.Alfrēds BĪLMANIS miris pēkšņā nāvē (coronary trombosis) š.g.26.jūlijā Rehoboth Beach'ā,Delsvare's štatā,kur viņš pavadīja atvalinājumu.

Dr.A.Bīlmaņa mirstīgās atliekas pārveda uz Vasingtonu,kur tās novietoja Latvijas sūtniecības telpās līdz bērēm ,kas notika š.g. 29.jūlijā .Par lielo cieņu ,ko Dr.A.Bīlmanis , gan kā Latvijas sūtnis , gan arī personīgi bija ieguvis vietējā sabiedrībā, valdības un diplomatiskā korpusa aprindās, kā arī vietējās latviešu,igaunu un lietuviešu kolonijās , liecina kuplais izvadītāju skaits,simtiem līdzjūtības telegrammu, kā arī vainagi un puķes,kuŗu bija tik daudz,ka nevarēja visas sūtniecibas pieņemšanas telpās novietot. Nelaika aiziešanai garus nekrologus veltījusi ari visa Amerikas prese.

Bēru procesija,gara automobiļu rinda,sākās īsi pirms pulkst10-iem no rīta, visupirms dodoties no Church of the Sacret Heart, kur notika svinīgs dievkalpojums,simtiem izvadītājiem klusi nododot Latvijas sūtnim un valsts vīram pēdējo godu.No baznīcas, vēl pieaugusi,procesija devās uz kapsētu Mount Olive Cemetry ,kur sūtņa mirstigās atliekas novietoja uz pēdējo dusu.

Jau 27.jūlijā, Savienoto Valstu Valsts departamenta Protokola šefs Stanly Woodward,bija ieradies sutniecibā ar vizīti, lai izteiktu sūtņa Bīlmaņa dzīvesbiedrei un sūtniecības lietvedim A.Dinbergam, Valsts Sekretara Marshall'a līdzjūtību,bet Marshall's personīgi atsūtīja vainagu.

Diplomatiskā korpusa vecākais ,Honduras vēstnieks Dr Don J.R.Caceras,nolika vainagu diplomatiskā korpusa vārdā.Savu līdzjūtību personīgi vēl apliecināja , gan vizītē sūtniecibā,gan baznīcā, Valsts departamenta Austrumnodaļas augstakie ierēdņi R.G.Hooker's,Johnsons Thompson's, bet no Diplomatiskā korpusa,bez Lietuvas un Igaunijas sūtņiem, Lielbritanijas, Kanādas, Beļģijas,Spānijas,Portugales,Indijas,Kūbas ,Filipīnu, Burmas, Libērijas u.c. vestniecību vadītāji jeb viņu pārstāvji.

Sūtņa Dr.A.Bīlmaņa mirstīgās atliekas ievietoja metala zārkā,jo bija zināms , ka viņš vēlējies kādreiz vēl dusēt brivās Latvijas smiltīs.Bīlmaņa kundze, ar šo viņa pēdējo gribu rēķinoties,tad arī gādāja par to, lai lielais valsts vīrs , kad laiks būs pienācis , varētu dusēt latviešu zemē.

Par šķirsta nesējiem bija nozīmēti: sūtniecības lietvedis A.Dinbergs, sūtniecības preses atašejs R.Sīllers sūtniecības sekretārs R. Šmits, Latvian Relief prezidents H.Lielnors, prof. P. Lejiņš un Z.Ēķis.

Pēc mācītāja atvadīšanās vārdiem, pie kapa vēl runāja Lietuvas sūtnis P.Žadeiķis,Igaunijas lietvedis J.Aaivs un Latvian Relief prezidents H.Lielnors . Pavadītājiem Bīlmaņa kundzes un sūtniecības vārdā pateicās sūtniecības lietvedis A.Dinbergs. R.S.

Šķirsts ar sutņa Dr.A.Bīlmaņa mirstigām atliekām.

KAS REPREZENTĒ Latvijas valsti

Tagadējā sarežģītā starptautiskā stāvoklī dažkārt jautā,kas tagad reprezentē Latvijas valsti.Šai sakarībā paskaidrojams,ka Londonā un Vasingtonā uz savu akreditīvu pamata turpina oficiali darboties mūsu sūtņi. Pārējie sūtņi,kas palikuši savās amata vietās,oficiāli vai neoficiāli pārstāv mūsu valsts intereses,cik vietējās valdības to atļauj.

Bez tam pēdējā likumīgā Latvijas valdība,ko bija atzinušas visas valstis,paredzēdama grūtības un sarežģījumus,1940.gada 17.maija izdeva ārkārtējas pilnvaras sūtnim Londonā K.Zariņam un sūtnim Vasingtonā kā viņa substitūtam.

Tagad šo pilnvaru robežās Latvijas valsti,kuras teritoriju patlaban ar varu okupējusi PSRS,ārzemēs visā pilnībā pārstāv sūtnis K.Zariņš un sūtniecība Vasingtonā

VĪRI

Jau pagājušā mūsu laikrakstanumurā atzīmējām , ka daudzi jaunie Kanādas latvieši, gribēdami apliecināt savu lojalitāti Kanādai , izteikuši vēlēšanos saistīties Kanādas bruņotos spēkos.

Rietumkanādas latvieši ir pirmie,kas ievadījuši konkretas sarunas ar piekritīgajiem armijas pārstāvjiem.Pateicoties pulkveža J.W.PROCTORA atsaucībai ir apsolīts,ka pirmais latviešu vads varēs saformēties līdz š.g. 15.oktobrim Edmontonā.Latviešu vienība ietilps Kanādas Rezerves Armijas 19. Bruņoto spēkratu pulka sastāvā. Apmacības paredzētas divi reizes nedeļā vakaros, bet reizi gadā piedalīšanās divu nedēļu ilgos manevros.

Pulkv.J.W.Proctor's vēlas, lai latviešu vienībā būtu pašu tautības komandējošais sastāvs - virsnieki un instruktori.

Skaidro arī iespējas iesaistīt jaunos Kanādas latviešus Kanādas armijas aktīvā dienestā.

PULKVEDIS J.W.PROCTOR'S beidzis Karalisko Kanādas Armijas Karaskolu 1933.g. Otrajam pasaules karam sākoties ar 2.Kājnieku brigadi piedalījies cīņās Eiropā.Par varonību apbalvots ar vairākām augstām goda zīmēm. Kanādā atgriezās 1945.gadā. Patlaban komandē Rezerves armijas 19. Bruņoto spēkratu pulku.

BRĪVAIS LATVIETIS

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU NACIONĀLS LAIKRAKSTS
IZNĀK
2 REIZES MĒNESĪ

ABONĒŠANAS MAKSA :
PAR 3 MĒNEŠIEM $ 1.50
PAR 6 MĒNEŠIEM $ 3.00
PAR 1 GADU $ 5.00
ATSEVIŠĶS PARAUGNUMURS 25 centi.
JAUNIEBRAUCĒJIEM LAIKRAKSTU PIRMOS DIVI MĒNEŠUS PIESŪTAM BEZ MAKSAS.

Daugavas Vanagiem

Lai sekmētu latviešu cīnītāju tradīciju uzturēšanu kā arī veiktu latviešu kara invalīdu aprūpi, izteikta vēlēšanās arī Kanādā noorganizēt Daugavas Vanagu nodaļu.
Iniciātoru grupa aicina visus bij.Daugavas Vanagus atsaukties paziņojot savas tagadējās adreses.Paziņojumā lūgts atzīmēt arī dienesta pakāpi Latvijas armijā.Šīs ziņas būs nepieciešamas sakārā ar paredzamo jauno Kanadas latviešu iesaistīšanos Kanādas rezerves armijas apmācību dienestā.
Būtu vēlams, lai lielākās latviešu darba vietās izraudzītu savus pārstāvjus, kas ietilptu Daugavas Vanagu Kanadas nodaļas pagaidu valdē. Organizācijas vadība Kanādā konstruēsies pēc eventuelo biedru apzināšanas,kad varēs izvest rakstveida vēlēšanas.
Eventualo biedru pieteikumus lūdz adresēt " Briva Latviesa " redakcijai ar atzīmi uz aploksnes " Daugavas Vanagi". Redakcijas adrese: 9536-107 A ave ., Edmonton, Alta.

LATVIEŠU KRISTĪGO STUDENTU APVIENĪBAS DARBS KANĀDĀ.

Sakarā ar daudzu studentu ierašanos Kanādā apvienības ģenerālsekretārs māc. J.Urdze aicina bijušos apvienības biedrus un studentus interesentus turpināt Vācijā pasākto darbu arī šeit Kanādā.Kristīgo studentu apvienība aptver arī jaunatnes nodaļu , tā visi tautieši, izņemot tiešī vecāko paaudzi, var kļūt par apvienības locekļiem.

Apvienības mērķis šeit Kanādā būtu patiesu pārdomu brīžu un dievkalpojumu , pārrunu un referātu rīkošana saskaņā ar kristīgo ticību un mācību.
Apvienība saņem eukumeniskās kustības kā arī Vispasaules kristīgo studentu federācijas tiešu atbalstu dažādā veidā. Apvienības nodoms ir saskaņot savu darbu ar jau uzsākto latviešu sabiedrisko darbu šajā zemē.
Tuvāku informāciju sniedz, kā arī apvienības menešrakstu "Dzirkstele" var pasūtīt pie :
Mr.M.Šnore,314 Horton Str. London, Ontario, Canada.

Kapteinis JĀNIS ROZENBERGS

Latvijas sūtniecība Vašingtonā

Pēc sūtņa Dr.A.Bīlmaņa nāves Latvijas sūtniecību Vašingtonā tagad vada sūtniecības lietvedis ANATOLS DINBERGS.Jaunais sūtniecības vadītājs ilgus gadus bija viens no vistuvākajiem Dr.A.Bīlmaņa līdzstrādniekiem.
Mūsu jaunajam Vašingtonas sūtniecības vadītājam stājoties atbildīgajā darbā novēlam spēku un izturību cīņā par Latvijas brīvības atgūšanu

Bīstamas nerātnības

TORONTO DAILY STAR:
34 ★ Tues., Aug. 3, 1948

NOT HERE, CADI WARNS LATVIAN CAR DRINKERS

Nepārdomāti vārdi un darbi var daudz ļaunuma nodarīt.Šoreiz jārunā par darbiem,faktiski par nedarbiem ,ko daži tautieši pastrādājuši Toronto.
Viens no lielākajiem Kanādas laikrakstiem " Toronto Daily Star" š.g. 3.augusta numurā ziņo, ka 5 latvieši kas tikai 6 mēnešus atrodas Kanādā,stājušies tiesas priekša par neatļautu alkoholisku dzērienu lietošanu publiskā vietā. Atspirdzinājumi lietoti pašu nesen iegādātā automašīnā kādā no pilsētas ielām.Laikraksts min arī vainīgo vārdus - divas zeltenes ir to vidū. Tiesa mašinas īpašnieku sodījusi ar $ 10 vai 1 mēnesi cietumā.Parējie tikuši cauri ar tiesneša pamācību :"Neaizmirstat, ka šajā zemē alkoholu drīkst lietot tikai savās mājās ! "
Tā nu vieglprātības vai nezināšanas dēļ šie Toronto tautieši ir kaitējuši mūsu tautas labajai slavai. Katru mūsu soli šeit novēro un vērtē. Mēs nevaram atļaut dažiem vieglprātīgi celt neslavu parējai tautas daļai. Tas nedrīkst turpmāk vairs notikt.

Laiviņā pār okeānu

Mūsu laikraksta pagājušā numurā ziņojām par kapteiņa J. Rozenberga un 28 tautiešu varonīgo okeana pārbraucienu.
Latviešu bēgļu ceļojums 50 gadu vecajā kugītī pāri Atlantikam savilņojis visu Ziemeļameriku. Amerikaņu preses slejās lasāmi gaŗu gaŗie apraksti par ceļojuma norisi un iemesliem kādēļ latviešu bēgļi nevēlas atgriezties bolševiku okupētajā Latvijā. Latviešu jūras braucēju ierašanās Bostonā filmēta un miljoniem amerikaņi šo filmu pagājušā nedēļā skatīja visos Amerikas kinoteātros.
Pēc ierašanās Bostonā bēgļi pulcējās māc.J.Selmera vadītajā dievkalpojumā. Bēgļus silti uzņēma Bostonas latviešu kolonija. Vairāki valdības locekļi un amerikaņu organizācijas iestājušās pār bēgļu tūlītēju uzņemšanu Sav. Valstīs. Iespējams, ka šo jautājumu nāksies izšķirt prezidentam.

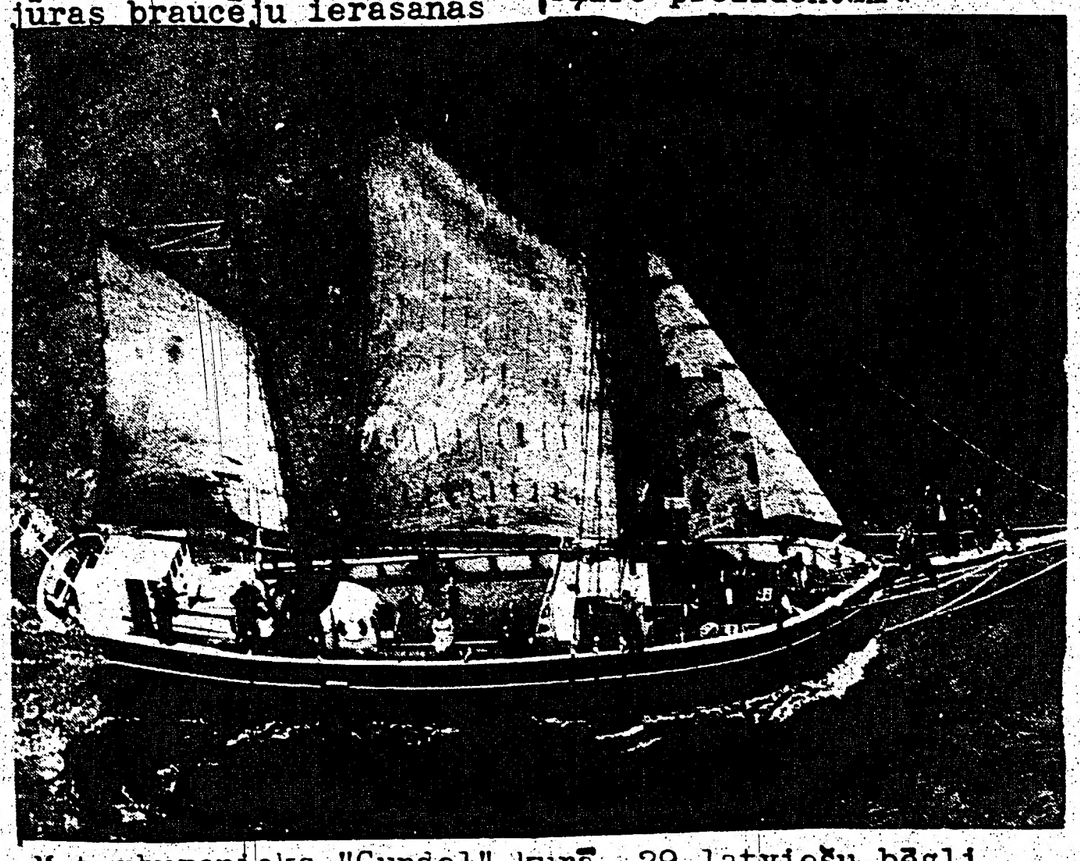

Motorburenieks "Gundel" kurā 29 latviešu bēgļi šķērsoja Atlantijas okeanu. "Kuģis" ir 50 gadu vecs, tā gaŗums 64 pēdas. Uzņēmumā "Gundel" ceļā uz Bostonas ostu.

VĀRDS LASĪTĀJIEM

"Brīvā Latvieša" trešajā numurā mūsu ievērību saistīja raksts "Mēs no Hamiltonas".Mēs ilgi nebijām lasījuši un arī nezinājam par mūsu zeltenu dzīvi un darbu.
Pēc neilga laika mūsu līgumi beigsies .Tad atstāsim vientuļās Kanādas mežu nometnes,tālās ziemeļu zelta raktuves , kā arī "skrejošo brigāžu" mājas uz riteņiem.Visā līdzšinējā darba gaitā mums nav bijis nekas interesants salīdzinot ar mūsu zeltenu dzīvi pilsētās,kurām iespēja atrāk iepazīties ar Kanādas dzīvi un parašām un būt sabiedrībā.
Hamiltonas zeltenes jūt ilgas pēc tautiešiem. Tas ir gandrīz vai atklāts bildinājums nezināmā virzienā. Toronto "Atbalsī" lasījām, ka kanādietēm visiemīļotākā nodarbošanās esot "gūstekņu" vešana pie altārā. Lai nu kāds būtu"gūsteknis" tad bez šaubām, viņš vispirms ir jānoķer, bet vai tad nu tautietēm būtu jāpiesavinās ši pavisam nelatviskā "metode"? Tautietes ir daudzu tautiešu uzticību zaudējušas,ja vien atceramies gadījumus , kad viena otra mātes meita. Vācijā un arī dzimtenē meklēja "interesantāku" sabiedrību , lai ātrāki iemācītos "svešu valodu".
Tautietes , saglabājat tīru latvisku sirdi un domāšanu. Pienāks laiks,kad mēs Jūs paši uzmeklēsim un arī bildināsim. Tikai drusku pacietības - jaunās dzīves sākšanai mums vēl jāstrādā un jākrāj!
Hamiltonas zeltenes, sūtam Jums sveicienus un ticam - uz drīzu redzēšanos. Esam divdesmitpieci vīri, kaut kur tālu ziemeļu mežos.
Mēs Jūs neaizmirsīsim. "
B.

BY AIR MAIL
PAR AVION

Gaisa pasta vēstules no Vācijas var nosūtīt ar Inernational Reply Cupon palīdzību.Katrai vēstulei nepieciešami divi kuponi.Kupona cena 12 ¢ un tos var dabūt katrā Kanādas pasta kantorī.

BRĪVAIS LATVIETIS - FREE LATVIAN
LATVIAN NATIONAL NEWSPAPER FOR NORTH AMERICA
9536 - 107A AVENUE
EDMONTON, ALBERTA
CANADA

KONRADS DOBELIS
PUBLISHER AND MANAGER

ALEKSANDRS KUNDRATS
EDITOR-IN-CHIEF

FOREIGN NEWS SERVICE:
UNITED STATES: J. VILLOVS
GREAT BRITAIN: A. PODNIEKS
SWEDEN: ANDR. EGLITIS
WESTERN GERMANY: M. CULITIS
NEW ZEALAND: L. MAULICS
AUSTRALIA: L. MELKUS
BRAZIL: J. ABOLINS

Latviešu Nacionālā Padome

Jūlija vidū Vācijā sanāca pirmā Latviešu Nacionālās Padomes sesija.
Divu dienu ilgajās pārrunās un debatēs tika skārti visi mūsu trimdas dzīves un mūsu nacionālo centienu pamatjautājumi un tika pieņemtas vienprātīgi vairākas nozīmīgas rezolūcijas par turpmāko darbību. Lai rastu skaidrību pamatjautājumos mūsu pašu iekšējās lietās, tad delegāti vēlējās skaidri no - precizēt divi lietas mūsu internā sfairā: sadarbību ar vēlēto LCP un LCK, un sadarbību ar sūtņiem. Pieņēma atzinumu , ka LNP neiejaukšies tautiešu aprūpes darbā un pildīs tikai savus tiešos uzdevumus Latvijas neatkarības atgūšanas virzienā. Lai nerastos kolīzijas ar sūtņiem , tad pēc LCK pārstāvju ierosinājuma pieņēma vienprātīgi rezolūciju LNP savu darbību saskaņo ar Latvijas valsts ārkārtējo pilnvaru nesēju sūtni Lielbritanijā un viņa substitūtu sūtni U.S.A. kā arī citās valstīs akreditētiem Latvijas valsts sūtņiem.
Latviešu Nacionālās Padomes prezīdijā ievelēja: J.Celmu (priekšēdis), A.Klīvi, atvaļ-generāli J.Lavenieku, V.Bastjāni, R.Liepiņu, L.Bērziņu , A.Endziņu, pulkv.V.Janumu un V.Lambergu.
Mēs varam apsveikt saprāta un sadarbības ideju uzvaru.

DP FILMA

Režisors OSVALDS ŪRŠTEINS

"KAS MĒS ESAM ? KO MĒS SPĒJAM ? " tā sauc̦as latviešu filma , kuŗā rādīta mūsu bēgļu dzīve Vācijas nometnēs.
Filmu patlaban demonstrē Savienotās Valstīs un drīzumā to skatīsim arī Kanādā.
Filmu uzņēmusi trimdā esošie "Rīgas Filmas " darbinieki. Režisors ir pazīstamais latviešu aktieris Osv. Ūrsteins.
Jaunās filmas mērķis ir iepazīstināt Rietumvalstis ar latviešu bēgļu likteni un sekmēt latviešu uzņemšanu Sav.Valstīs un Kanādā.

Latviesu filmu darbnica

Ko jūs domājat par savu nākotni?

Rietumos vēl satikt var 100 proc.kanādiešus - indiaņus.

Pēc desmit mēnešu līguma saistību izbeigšanās, pirmajiem jauniebraucējiem Kanādā tagad paveŗas ceļš uz brīvu darba izvēli.
Esam saņēmuši daudz vēstuļu kurās lūgts sniegt norādījumus vai padomus ko iesākt, kur doties , kāda būs izpeļņa u.t.t.
Grūti vienā informācijas rakstiņā atbildēt uz visiem šiem jautājumiem. Tomēr objektīva, kaut daļēja , informācija varēs kalpot apstākļu pareizai apgaismošanai.
Es uzsveŗu: objektīva informācija, jo ko gan līdzētu teikt , ka piem. elektrotechniķi vai automechaniķi var izpelnīt tik un tik stundā, ja šajos darbos, vismaz pagaidām, trūkstot Kanādas darba pieredzei un kvalifikācijas dokumentiem, jaunajiem nav nekādu izredžu tikt.
Ir pilnīgi skaidrs , ka arī tagad pēc līgumu izbeigšanās, lielam vairumam arī brīvajā darba tirgū būs jāsāk kā vienkāršiem strādniekiem. Tie, kuru rīcībā ir jau neliels pamatkapitāls, protams, var domāt par privātu pasākumu dibināšanu un tās nav tukšas ilūzijas vien. Gluži otrādi- par privātu uzņēmēju agri vai vēlu centīsies palikt arī tie, kas šodien vēl ir spiesti strādāt algotu darbu.
Montreala, Toronto un Edmontona ir lielākās Kanādas pilsētas, kuŗās bijušie mežinieki izraudzījuši par savām jaunajām darba un dzīves vietām.
Darbu atrod it viegli visur. Jāatzīstas, ka mežinieki tieši izpeļņas ziņā ir stipri "izlutināti" un tāpat tas būs arī ar raktuvju strādniekiem. Algas pilsētu fabrikās svārstas no 60 ¢ lidz 1.00 dol. stundā, bet mežā strādājot uz akorda, pelnīja divtik un pat vēl vairāk. Ari dzīves dārdzība lielajās pilsētās ir lielāka.
Trūkstot izsmeļošai informācijai par dzīves un darba apstākļiem Austrumkanādā, šoreiz pakavēsimies pie Rietumkanādas, kas savā ziņā vēl arvien tiek uzskatīta par "daudzo iespēju zemi".
Kādas tad nu ir Rietumkanādas priekšrocības: Vispirms te nav krasi izteiktas norobežošanās tautību starpā. Ja Kvebekas provincē majoritāte ir franči, tad rietumos šādas majoritātes nemaz nav, vismaz to nekur un nekad nemana. Arī iedzīvotāju te mazāk kā austrumu vidusdaļā.
Nesen atrastie milzīgie neizmantotie ellas lauki, neticami straujā būvniecība un strateģiskā Alaskas ceļa tuvums rada lielu pieprasījumu pēc darba spēka. Būvstrādniekiem, namdariem, galdniekiem, skārdniekiem un mūrniekiem darbu atrast ir viegli. Gandrīz puse no jauniebraucējiem Edmontonā strādā uz būvēm. Pirmā alga nekvalificētam būvstrādniekam ir 90 ¢ stundā, bet, ja ir pietiekama darba pieredze dabū dolaru un vairāk.
Pie ellas rafinērijas būvdarbiem strādajot vienkāršu zemes darbu, maksā 90 ¢ stundā, bet par visrstundam 45 ¢ vairāk. Tautietis J.C. šeit izpenījis pat $ 60 nedeļā.

Pieci zēni okupējuši lielo Swift'a konzervu fabriku . Sākuma alga 85 ¢ stundā . Darbs ir tīrs un nav smags. Priekšrocība ir silto maltīšu saņemšana darba vietā . Par mājās ešanu šiem zēniem nav jādomā.
Sākumā daži strādāja arī uz ceļu būvdarbiem . Pelnīja ap $ 8 dienā , bet tas ir tikai sezonas darbs un putekļu dēļ nav nekāds labais.
Latviešu viesmilis restorānā pelna $36 nedēļā , bet par dzeramnaudam viņš klusē.
Grupa tautiešu strādā kādā fabrikas galdniecībā. Viņi šaja darbā nepaliks, jo pēc meža pelnīt 70 ¢ stundā esot " kauna lieta". Ja būs pietiekami daudz uzņēmības šie viri drīz vien būs paši privati būvuzņēmēji.
Un pirmais privātais pasākums, gan citā nozarē, te nupat nodibinājies. Tautietis Andrejs Birznieks kopā ar trijiem draugiem jau nopircis pilsētas nomalē 5 akru lielu farmu. Ari 3 istabu dzivojamā ēka ir viņu rīcībā. Šī farma vēl soruden pārvērtīsies dārzniecībā. Zēni jau tikuši arī pie savas automašīnas. Dienu tā brauks pilsetā peļņā, bet vakaros kalpos "Birznieks & Co" uzņēmumam. Kā zemi tā arī mašīnu uzņēmīgie tautieši nopirkuši ļoti izdevīgi - uz 3 gadu izmaksu. Viņu pamatkapitāls bija: ticība savai lietai , griba strādāt un dažī tūkstoši, kas sapelnīti mežā . Sievietēm darbu iespējams atrast it visās nozarēs. Bet pieredze, valoda un darba griba būs izšķirošie faktori. Mazs piemers: tautiete. V. sāka kā slimoko - pēja, bet šodien tajā pat slimnīcā ir jau aptiekas pārzine.
Apmentnes atrašana te nesagādā grūtību. Mēbelēta istabiņa maksā no $ 15 lidz

$ 20 mēnesī. Var dabūt arī dzīvokli vai atsevišķu mājiņu. Apmetni meklējot nav ieteicams sekot sludinājumiem laikrakstos, bet gan "pastaigāt pa pilsetu". Labāko telpu izīrētāji avīzēs pat nesludinās.
Nākošos numuros centīsimies pastāstīt par dzīvi un darbu citās Kanadas pilsētās.

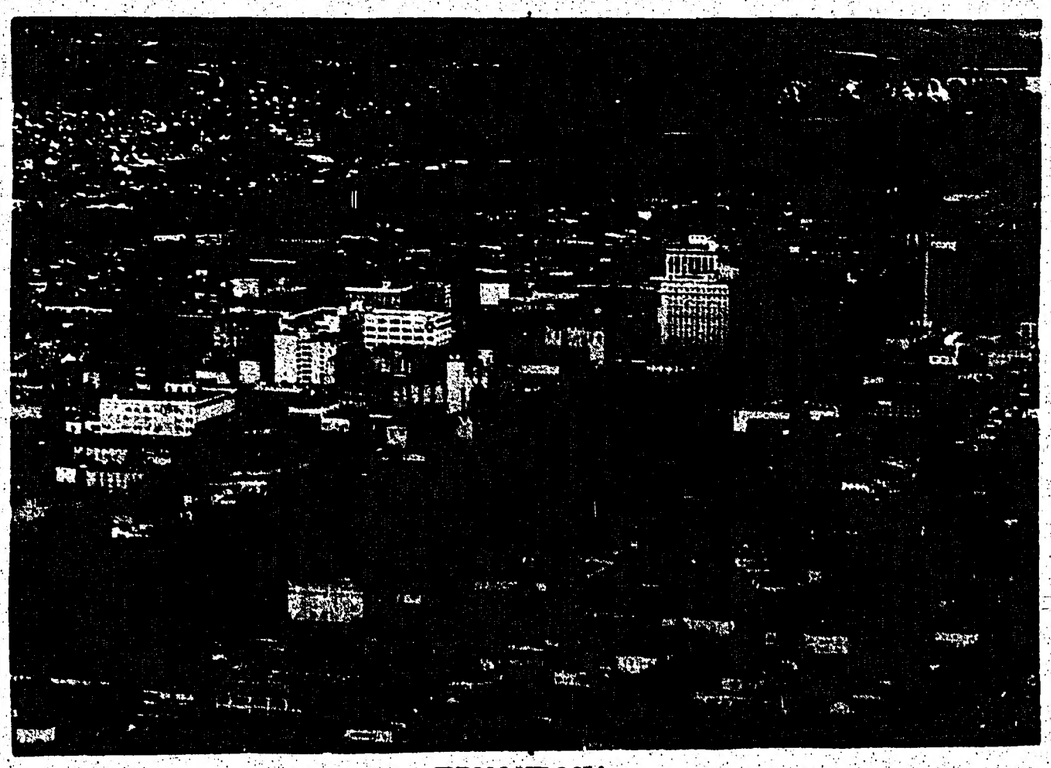

EDMONTONA

SAFE

SAVE A FRIEND IN EUROPE, Inc.
1410 Stanley Street, Montreal. P.Q., CANADA

21 LBS.
40.000
$10

PĀRTIKAS PACIŅAS UZ EIROPU PA GAISA PASTU !

JŪS VARIET SASNIEGT GAISA PASTA ĀTRUMU NOSŪTOT

21 MĀRC.NETTO (VAIRĀK KĀ 40.000 KALORIJAS)

PACIŅU UZ VISĀM VĀCIJAS JOSLĀM UN AUSTRIJU !

ĀTRUMS IR SVARĪGS NOSŪTOT PĀRTIKU IZSALKUŠAJIEM
KAPĒC RISKĒT AR KAVĒŠANOS, BOJĀŠANOS VAI PILNĪGU ZAUDĒJUMU ?

JŪS VARAT NOSŪTĪT
PACIŅAS
NEDĒLAS LAIKĀ !

VIENKĀRŠI,
ĀTRI
UN
DROŠI!
AUGSTĀKĀS
KVALITĀTES
DĀNIJAS
PĀRTIKA.
CENA - $ 10.05

PACIŅAS SATURS:
4 mārc. margarīns
2 mārc. gala
2 mārc. rīss
1 mārc. šokolāde
1 mārc. kafija
5 mārc. milti
2 mārc. auzu pārslas
2 mārc. cukurs
1 mārc. kond. piens
½ mārc. kakao.
1 marc. marmelāde

Jums jārīkojas šādi:
Sūtiet desmit dolārus un piecus centus "SAFE" Inc. 1410 Stanley Str.,Room 903,Montreal,P.Q.,uzdodot Jūsu adresi un vārdu kā arī zemi un okupacijas joslu uz kuŗu Jūs vēlaties paciņu nosūtīt. Ar nākošo pastu "SAFE" piesūtīs Jums vienu vērtszīmi par katriem piesūtītiem $ 10.05,ar tajā ierakstītu Jūsu vārdu.Jūs noplēšat kvitējuma daļu par nosūtīto naudu.Šis kvitējums ir datēts un numurēts,un tas jāpatur kā pierādījums.Jūs uzrakstiet saņēmēja pilnu vārdu un adresi,šim nolūkam paredzētā vietā un nosūtiet vērtszīmi pa gaisa pastu saņēmējam uz Eiropu.Ar šo vērtszīmi saņēmējs nekavejoties var saņemt "SAFE" pārtikas paciņu katrā nó izdalīšanas punktiem(to ir vairāk kā 90).Ja saņēmējs nav spējīgs personīgi izņemt paciņu,viņš var pilnvarot kādu citu,izpildot šim nolūkam paredzēto pilnvarojumu uz vērtszīmes. Vērtszīme ir drukāta angļu un vācu valodās.

SAVE A FRIEND IN EUROPE, Inc.
1410 STANLEY STREET, MONTREAL, P.Q., CANADA
Phone: HArbor 1827 LAncaster 4138

PASŪTĪJUMA ZĪME

Pievienots ir naudas pārvedums par _____($_____) par kuŗu lūdzu sūtīt man ____ vērtszīmi uz sekojošo adresi:

_____ Vārds un uzvārds
_____ Iela un mājas numurs
_____ Pilsēta un valsts

( ) AUSTRIA (visas joslas)
( ) GERMANY (American zone)
( ) GERMANY (British zone)
( ) GERMANY (Frech zone)
( ) GERMANY (Berlin)
( ) GERMANY (Russian zone)

Padomju joslā tikai uz Drezdenes -Leipcigas -Halles -Erfurtes Cottbus -Zwickau/- Chemnitz novadiem.- Sūtot uz Padomju joslu, lūgums pasvītrot novadu

Joslu,kurā dzīvo Jūsu sūtītās vertszimes saņēmējs atzīmejat ar X

TAUTIEŠI SAVIENOTĀS VALSTĪS UN KANĀDĀ ! KLŪSTAT " BRĪVĀ LATVIEŠA " ABONENTI. LAIKRAKSTS KALPO LATVISKAI VIENĪBAI UN SADARBIBAI. NOKĀRTOJAT VĒL ŠO/- DIEN SAVU ABONEMENTU!

Mūsu laikraksta abonementu

ZVIEDRIJĀ var pasūtināt laikraksta "LATVJU VĀRDS" redakcijā.STOCKHOLM Post Box 15079.
Bo
Abonēšanas maksa Zviedrijā: par 3 mēn. Kr. 5.80; par 6 mēn. Kr.10.- un par gadu Kr.18,-.
RIETUMVĀCIJĀ "Brīvā Latvieša "generalkomisionars ir Latviešu karavīru aprūpes organizācijas "Daugavas Vanagi" grāmatnīca
DP Camp " Valka " Nurnberg 2, Germany,U.S.Zona.

Dzons Villovs
No mūsu USA redakcijas

Volless

Liekas,nav vietas šodien pasaulē,kur apsverot politiskos jautājumus,kā viens no galvenajiem dienaskārtības punktiem nebūtu Savienoto Valstu prezidenta vēlešanas novembrī. Djūvijs vai Trumans ? Bet bez šiem diviem vadošajiem kandidātiem ir vesela rinda citu, kuŗi uzteikuši savus dzī - voklus,jo pārliecināti, ka nakošā gada janvarī varēs pārvilkties uz Vašingtonu. Nopietni vērtējot,šo citu izredzes gan nav daudz lielākas kā kuŗam katram no Jums ,milie lasītāji, taču troksni viņi taisa lielu , tērē tūkstošiem dolaru kampanās un cerē, cerē uz brīnumu.
Ja gribam tikai kautko mācīties no vēstures,tad tā rāda,ka visā Sav.Valstu pastāvēšanas laikā, dažkārt par nestabīlu atzītā demokratija,tomēr funkcionējusi tik brīnīšķīgi un par prezidentu vienmēr izrau - dzījusi vai nu republikāni vai demokrātu.Līdz šim visās vēlēšanās demokrātiem un republikāņiem īstenībā bijusi tikai divi nopietni pretinieki,proti 1912.gadā Teodors Ruzveltsun 1924.g. Roberta La Folettes partija, kas abas bija pieņēmušas progresīvās partijas nosaukumu. Teaodoru Ruzveltu tagad bieži piemin,jo pieņem,ka ja 1912.gadā būtu uzvarējis "mežonīgais jāt - nieks" pulkvedis Tedijs , tad viņš būtu panācis Sav. Valstu iestāšanos pirmajā pasaules karā daudz ātrāk , nekā Vilsons,Vācija būtu sakauta daudz ātrāk,Krievijā nebūtu notikusi revolūcija un Kremlī tagad valdītu cits cars-nevis Stalins. Bet šādu " ja būtu,tad būtu" jau pilna visa pasaules vēsture.

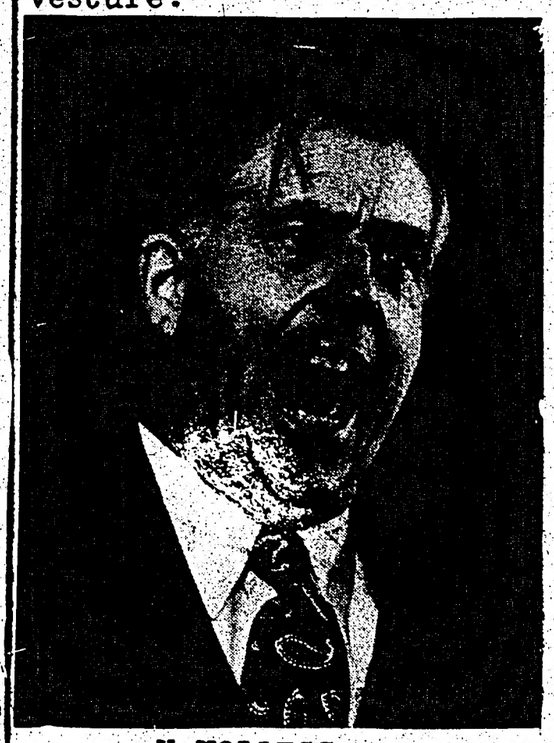

H.VOLLESS

Un tomer,šogad Sav.Valstīs atkal ir progresivās partijas,socialistu,vegetāriešu un vel citi prezidenta amata kandidāti.
Progresīvo partija,līdz šim vairāk pazīstama kā treša vai Vollesa partija.Volless nevien kopēja,bet centās

(noslēgums 5 lp.p.)

UZ PULVERA MUCAS

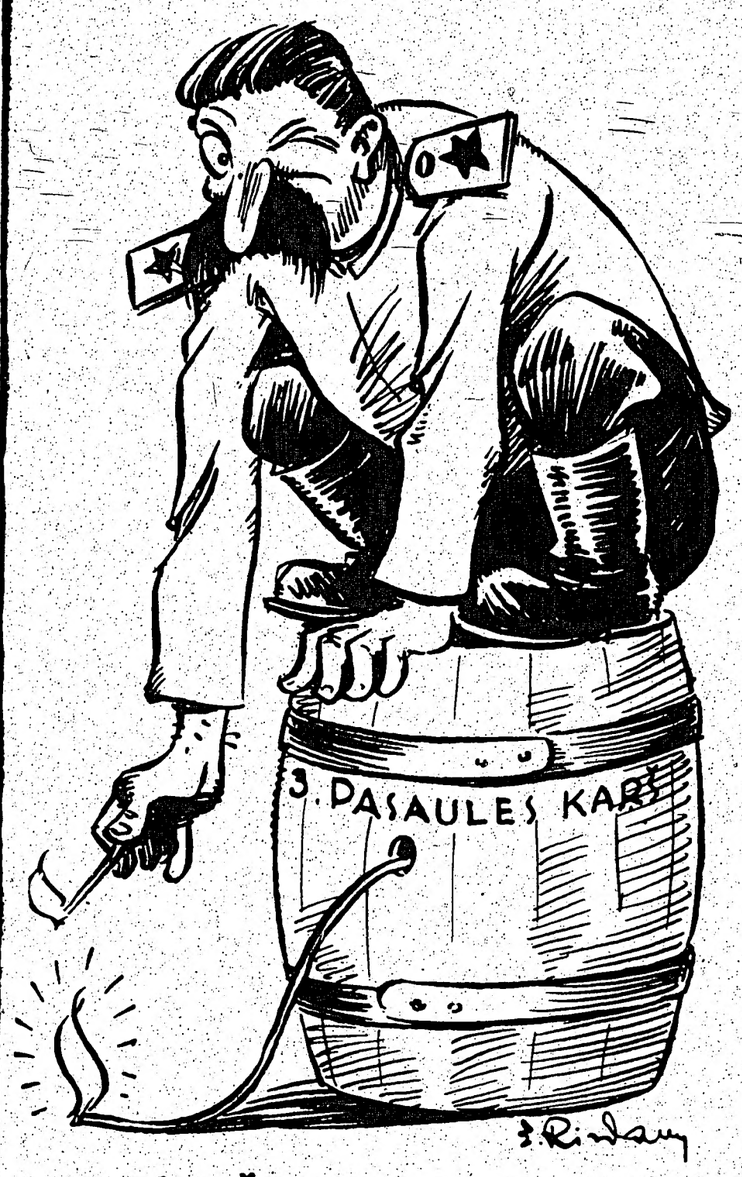

Tētiņš : " Redzēs kā tas darbosies ? "

PIRMS IZŠĶIRĒJIEM NOTIKUMIEM

Augstspriegumа stāvoklis Berlines blokādes dēļ Rietumvalstu un Padomju Savienības starpā vēl arvien turpinas.
Britu licenzētais Berlines laikraksts "Telegraf." 10. augustā sniedza sensacionālu ziņojumu par padomju spēku kustībām pie Rietumvacijas robežām.Pēc šī laikraksta informācijas krievi pierobežā steidzigi ceļ ierakumus un līdzās citiem ieročiem uzstāda arī jaunas tālšāviņu rakešu ierīces.Padomju sapieri un inženieri gar visu Rietumvacijas pierobežu būvejot "drošības joslu" Šo padomju soli iztulko kā atbildi uz Sav. Valstu gaisa spēku pastiprinātu iesaistīšanu Belines apgadē ar pārtiku. Pedējā laikā veselas supercietokšņu eskadriļas veica sekmīgus okeana pārlidojumus ,ceļā uz Berlini izmantojot karalaika bazes Lielbritanijā.
Ārlietu ministrs Bevins apakšnamā paskaidroja,ka,starptautisko notikumu attistības dēļ, partrauks britu,bruņoto spēku demobilizāciju.
Kopš augusta sākuma Maskavā Savienoto Valstu,Lielbritanijas un Francijas sūtņi turpina uzsāktās sarunas ar Kremli par Padomju Savienības un Rietumvalstu turpāmko attiecību izveidošanos.Rietumvalstu sūtņi jau trīs reizes tikušies ar Molotovu ,bet neviena no svarigākajiem jautājumiem vienošanās vēl nav panākta. Optimisms , kas valdīja šo sarunu sākumā ,pēdējās dienās kā Londonā tā arī Vašingtona mazinajies . Maskavas sarunu iznākumu ar sasprindzinātu interesi gaida visa pasaule. Šavā turpmākajā liktenī jo sevišķi ieinteresēti ir Berlines iedzīvotāji.Pedējās dienās Berlinē klīda baumas, ka krievu ierēdni devuši rīkojumu vācu dzelzsceļ - niekiem būt gatavībā satiksmes atjaunošanai ar Rietumvāciju.
Labi informētās politiskās aprindās valda uzskats ka,ja krievi nevēlas karu, tad tie to nesāks Berlines dēļ; bet ja viņi vēlētos karu - tad tas izcelsies arī tad,ja Rietumvalstis Berlini atstātu . Sabiedroto stingrā nostāja Berlines jautajumā ir prestiža lieta.Jāievero , ka krievu ekspansīja neaprobežotos ar Berlini , bet ar Berlines atdošanu Padomju Savienības varā ar laiku nonāktu visa Eiropa.

# # #

Kanādas Liberalu partijas vadonis un valdibas galva Mak Kenzijs Kings,sasniedzot 73 g.vecumu nolēmis aiziet no politiskās dzives. Liberalu partija par savu priekssēdi ievēlējusi L.St.Laurentu.

# # #

Malajā britu karaspēks atrodas sīvās cīņās ar komūnistiski noskaņotiem nemierniekiem. Dumpinieki vēlas Malajā izsludināt komunistisku "republiku".

# # #

Arabu līga noraidījusi žīdu piedāvātās miera sarunas Palestinā. Arabi paskaidrojuši, ka viņi nekā nezin par kādas žīdu valdibas nodibināšanos. Palestīnas jautajumu turpina apspriest Drošības Padomē. Žīdu un arabu sarunu starpnieks grafs Bernadote izteicies , ka esot maz izredžu panākt mieru Palestina.

# # #

Savienoto Valstu nudistu konference Mays Landing'a nākusi ar jaunu "ideju" pasaules miera nodrošināšanai.
Amerikaņu nudisti ieteic armijām nevalkāt nekādus tērpus.Ja kareivji būsot bez drēbēm ,tad kaujās ne varēsot atšķirt kurs ir ienaidnieks , kurs draugs. Un tā miers iestāsoties automātiski. -

TURPMĀK LAIKRAKSTU PIESŪTĪSIM TIKAI ABONENTIEM!

Prezidenta vēlēšanas Savienotajās Valstīs

(Noslēgums no 4 lp.)

pat pārspēt vecās partijas, savas partijas konventā - Filadelfijā sadzina vairāk delegātu kā republikāņi un demokrāti kopā,uzrakstīja visgarāko partijas programmu,bet tikai kad lielais "klim-bims" bija noslēdzies,atjēdzās cik neveikli iznācis. Ja līdz Filadelfijas konventam vēl bija daži naivie,kas ticēja,ka Vollesa partija ir trešā partija,vai progresīvo partija,tikai komūnistu atbalstīta,tad pēc tam gan vairs nebija neviena , kas šaubītos,ka šī partija istenībā ir tikai komūnistu partija, vēl vairāk - Pad. Savienības partija Savienotajās Valstīs.Visu novirzienu laikrakstu komentātoru spriedums pēc konventa bija vienprātīgs: progresīvās partijas programma ir tāda pati kā Sav.Valstu komūnistu partijai; pirmo reizi Sav.Valstīs kāda partija pilnīgi akceptē kādas citas valsts ārpolitiku kā absolūti pareizu un kategoriski nosoda savas valsts polītiku; pirmo reizi kādas partijas konvents istenībā nebija konvents demokratiskā izpratnē,bet savu gribu tam uzspieda dažas personas,kas jau priekšlaicīgi izvirzitas atslēgas pozīcijās,ir kompartijas biedri un tika rīkoti no centrālkomitejas Nujorkā.
Ar humoru prese piemin pārējo partiju izredzes un kandidatu neatlaidību. Visizcilākais ir socialdemokrātu kandidāts Normans Tomass,jo viņš šogad kandidē sesto reizi.Kad partija šā maijā Tomasu izraudzīja kā kandidātu "The New-York Times" rakstīja:"pašlaik vēl grūti paredzēt kurš būs 33 Sav.Valstu prezidents,bet, ka Tomass tas nebūs,tas gan skaidrs!" .Tomass pagājušās vēlēšanās ieguva 80.000 vēlētāju balsis.
Jauna parādība ir Dienvidkarolīnas gubernators J. Thurmons.Viņš demokratu partijas konventā vadīja dienvidu štatu opozīciju pret Trumanu un tā nozīmēšanu no partijas,protestējot pret vienādu tiesību piešķiršanu nēgeriem un baltajiem šajos štatos. Dumpinieki,vai t.s."Dixiecrati" pēc tam sasauca savu konventu Birminghamā un pēc nejaukas 6 stundu ilgas trokšņošanas Thurmondu ievēlēja par prezidenta amata kandidātu.Thurmonda politiskā karjēra ir reti spīdoša,taču dienvidu štati vien nespēj ievēlēt prezidentu,kaut arī lielā vienprātība balsos par savu kandidātu.
Pavisam amerikaniskas parādības ir prezidenta amata kandidāti Maksvells,Benders,Kennighems ,Skots un Countrymans.
85 gadus vecais Dzons Maksvells ir vegetāriešu restorāna īpasnieks Čikagā un katru dienu satiekas ar saviem 500 klientiem.Viņa platforma aptver 7 lapas un visumā atzīta par vidēji sociālu.Kandidāts neslēpj,ka svarigākās dzīves problēmas,ir vegetārisms.
R.Benders,kādreiz smagā svara čempions un caurrulu licējs,tagad ir maza Čikagas hoteļa īpašnieks un ikvienam viesim kopā ar rēķinu pasniedz savu platformu.Viņš devē sevi par jaunās gvardes republikāni Pēc ievēlēšanas solas nekalpot ilgāk kā 8 gadus.
Klods Kennighems ir penzionets lauku ārsts.Pēc ievēlēšanas viņš solas radīt valsts loteriju,kas dotu lieliskus ienākumus- ar tiem segtu visus valsts parādus.
Džons Skots,angļu farmas īpasnieks,Nujorkas statā, par savas partijas dibināšanas gadu skaita 1876.g. 2.200 partijas biedri viņu izraudzījuši par savu kandidātu balsojot pa pastu.Viņš sola visiem labklajīhu,ja izpilditu viņa programmu par jauno naudu.
Karļa Countymana programma vissimpatiskākā,jo visīsākā.Tā ietvērta vienā teikumā un atvasināta no viņa vārda :" Countyman for his cuntrymen,his contrymen for Countryman!" No pēdējās grupas viņš tomēr vispieņemākais,jo par Vollesu saka:" Wallace is a screwball! "

BRIVAIS LATVIETIS - FREE LATVIAN
LATVIAN NATIONAL NEWSPAPER FOR NORTH AMERICA
9536 - 107A AVENUE
EDMONTON, ALBERTA
CANADA

ABONEMENTA PIETEIKUMS

Ar šo nosūtu $_____ abonementa maksājumu un lūdzu piesūtīt man laikrakstu "BRĪVAIS LATVIETIS "
3 mēn., 6 . mēn. 1 gadu.
Laikraksta mērķu sekmēšanai pievienoju savu ziedojumu $_____ apmērā.
Vārds un uzvārds_____
Adrese_____
Abonementa maksa: 3 m.$ 1.50, 6 m. $ 3.-
1 gadu $ 5.-

†

SūtnisDr.A.Bilmanis
Dzimis 1887.g.2.februarī
Miris 1948.g.26.julijā.

Par aizgājēju sēro
"Brīvais Latvietis"
redakcija

†

Sūtnis Dr.A Bilmanis
1948.gada 26.julijā
aizgājis Aizsaulē

Viņu gaišā piemiņā paturēs
Edmontonas latviešu
biedrība "IMANTA"

American War Surplus Stores Ltd.

10289 101ST STREET
EDMONTON
ALBERTA

VISĀDA VEIDA JAUNI UN LIETOTI

AMERIKAŅU UN KANĀDAS

ARMIJAS KARALAIKA APĢĒRBU

PĀRPALIKUMI

VAR PASŪTINĀT PA PASTU

NEAPMIERINĀTĪBAS GADĪJUMĀ - NAUDU ATMAKSĀ.

TAUTIETES !
Aicinu atsaukties tautietes, kas vēlētos iepazīties kopīgas dzīves veidošanai . Esmu 27.g.v.,vēsu galvu , karstu sirdi un spēcīgām rokām.
Lūdzu rakstīt: "Br.L." red of.Nr.Fr.18

GUSTAVA CELMIŅA

g r ā m a t a

"EIROPAS KRUSTCEĻOS "

pasūtama pie:
Ilmāra Baltraka,
89 Beatice Str.,
Toronto, Ont.
Gustava Celmiņa adrese:
Via Nicolo Tartaglia 15,
c/o De Vito,
ROMA,Italy.

GRĀMATU CENTRS
piedāvā:
K.Roze Latviski- angliska vārdnīca,iesieta, 680 lpp. $2.50
Skatu albums "Riga" $0.75
Skatu alb."Latvija" $2.00
A.Dārziņa Latviešu tautas tērpi $0.60
Plašs daiļliteratūras un citu grāmatu klāsts no lielākām izdevniecībām.
Grāmatu saraksts uz pieprasījumu.
Adreset:
Mr.Rudolfs Kirsis,
C.N.R. Gang No.44.,
HORNEPAYNE,Ont.,Canada

PIRMAIS LATVIEŠU
LAIKRAKSTS ZVIEDRIJĀ

LATVJU VĀRDS

Iznāk trešdienās un sestdienās.

Abonēšanas maksa:

1.mēn.$ 1.00
3.mēn.$ 2.75
6.mēn.$ 5.00

Pārstāvis Kanādā:
A.Kundrats
9536-107 A Ave.,
Edmonton, Alta.

SAFE

firmas sludinājumā pagājuša "Brīvā Latvieša" numurā tehniskas kļūdas dēļ paciņas saturā uzskaitījumā izlaists:
"1 märc. marmelāde"

Laipns lūgums pasūtītājiem šo kļūdas izlabojumu ievērot.

Lisija Melkus
Bonegilla, Australija

LATVIEŠI AUSTRĀLIJĀ

(Vēstule "Brīvajam Latvietim "

Gada laikā Austrālijā jau paspējusi dot patvērumu vairāk kā 1000 latviešiem Pirms izvietošanas darbā jaunos imigrantus te 3-4 nedēļas apmāca angļu valodā.
Imigrantu uztveršanas centri iekārtoti bijušās armijas barakās. Patlaban šeit ir ziema un dzīve neapkurināmās barakās nav nedz patīkama nedz arī veselīga. Šķaudīšana un slimošana ar iesnām ir tīri epidēmiska.
Sievietes pa lielākai daļai novieto darbos slimnīcās ka māsu palīdzes , apkopējas un audzēknes māsu skolām. Daļa strādā arī kā mājkalpotājas,bet dažas no pirmā transporta ir mašīnrakstītājas Canaberra's valdības iestādēs.
Predētos pārus,seviški tos ar bērniem,mēģina pa lielākai daļai,novietot lauksaimniecībā.
Viriešus visus uzskata par vienkāršiem strādniekiem un kā tādus novieto pa dažādām darba vietām .Izglītība un agrākā profesija te nespēlē nekādu lomu.
Mūsu tautiešus Austrālijā atrodam dzelzsceļu būvdarbos, sāls rūpniecībā , elektrības un ūdens apgādes darbos, kiegeļu rūpniecībā,mežu darbos, kokzāģētavās, sezonas darbos augļu novākšanā un cukurniedru ciršanā, kā arī dzelzs un ogļu raktuvēs. Nedaudzi strādā arī kā sanitāri vai aptīrītāji slimnicās. Un pašā Austrālijas vidienā, pulciņš latviešu strādā pie raķešu ieroču izmēģināšanas darbiem.

Imigranti lielāko tiesu novietojušies Victorijas,New South Wales, Dienvidaustrālijas un Queenslandes štatos.Uz Ziemeļaustrāliju līdz šim neviens nav sūtits,jo turienes klimats baltiešiem būtu grūti panesams.
Vīriešu izpelņa ir samērā laba.Nedēļas izpelna par 40 darba stundām nedrīkst būt mazāka par 5 mārciņām. Sievietēm izpelņas ziņā ir grūtāki.Slimnīcās pelņa apm 4 märc.nedēļā, bet par virsstundam un nakts darbu iznāk vēl ap 10.märc. piemaksa mēnesī. Masīnrakstītajas vairāk par 4 ½ märc. izpelnīt nevar.
Dzīves apstākļi visumā ir apmierinoši. Kino un retas amatieru izrādes ir vienīgā izprieca.
Atskaitot tēju un sviestu, kas ir racionēti, pārtiku var dabūt neierobežotos vairumos un tā ir samērā lēta.To pašu gan nevar teikt par apģērbiem un citām lietām. Seviški labas kvalitātes drēbes un apavi izmaksā nesamērigi dārgi,jo tie nāk no Lielbritānijas vai Amērikas. Sūtam tautiešiem Kanāda un Savienotās valstīs latvisku sveicienu!

AUSTRĀLIJAS SAULĒ

LATVIEŠU ZELTENES
Kanāda dzimis latviešu zemkopis vēlas nopietnā precību nolūkā iepazīties ar tautietēm, kas ilgojas pec mierīgas lauku dzīves.
Rakstīt:"Br.L" red.Of. 19

GAIDAM UZ
atbildēm no saules meitām
Esam divi pērkondēli ar kapitālu bankā.Saprašanās gadījumā- ceļs uz dzīves laimi. "Jupiters " un "Marss" Rakstit:Calumet Gold Mines,Mayo ,Yukon

HEAD OFFICE:
10405 JASPER AVENUE
EDMONTON

Telephone 26426

PODERSKY'S LIMITED

10422 WHYTE AVENUE
EDMONTON

Telephone 32668

VISS, KAS NEPIECIEŠAMS JAUNAS MĀJAS IEKĀRTOŠAN.

MĒBELES UN MĀJSAIMNIECĪBAS PIEDERUMI

MŪSU VEIKALI, KAS DIBINĀTI EDMONTONĀ PIRMS 40 GADIEM JUMS LABPRĀT PAKALPOS.